แนวทางการดูแลผู้ป่วยเบาหวานที่ใช้ยา Metformin

เพื่อป้องกันการเกิด Metformin Associated Lactic Acidosis (MALA) ในรพ.สต. อำเภอควนเนียง

ผู้ป่วยเบาหวานที่มีการใช้ยา Metformin ต้องติดตามส่งตรวจระดับ serum Creatinine, GFR ทุกราย อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

sCr $\geq$ 1.4 mg/dl

GFR 31-45 min/ml/1.73m^2

พยาบาลผู้รับผิดชอบงานในรพ.สต.

- คัดกรองผู้ป่วยด้านอาการทางคลินิก และประวัติการใช้ยาอื่น ๆ ร่วมกับยา MFM เช่น ยาแก้ปวดชนิด nSAIDs*
- บันทึกผลค่า sCr และ GFR ล่าสุดลงในสมุดผู้ป่วยเบาหวาน และรายการยาที่ได้รับล่าสุดให้ชัดเจน
- ให้คำแนะนำการเฝ้าระวังการเกิดภาวะ MALA**
- แจ้งเภสัชกรปฐมภูมิเพื่อติดตามประเมินผู้ป่วยต่อ
- <u>ส่งผู้ป่วยเบาหวานกลับรพ.แม่ข่าย</u> เพื่อปรับเปลี่ยนการรักษาในคลินิกเบาหวาน

เภสัชกรผู้รับผิดชอบในรพ.สต.

- ติดตามประเมินอาการข้างเคียงของการใช้ยา MFM และประเมินปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ผู้ป่วยเกิดภาวะ MALA
- แจ้งทีมสหวิชาชีพให้รับทราบหากเกิดภาวะ MALA เพื่อ<u>ส่งผู้ป่วยเบาหวานกลับรพ.แม่ข่าย</u>
- บันทึกข้อมูลผู้ป่วยที่เกิด MALA ในระบบและทำระบบแจ้งเตือนเพื่อป้องกันผู้ป่วยได้รับMFM ซ้ำ และส่งข้อมูลไปยังงานบริบาลเภสัชกรรม DM รพ.แม่ข่าย

<u>หมายเหตุ</u> ผู้ป่วยที่ได้รับ MFM ทุกราย

- เภสัชกรจะต้องติดตามประเมินความเหมาะสมในการรับยา***
- แนบเอกสารเฝ้าระวังการใช้ยา MFM และให้คำแนะนำผู้ป่วยทุกรายในด้านการเฝ้าระวังอาการข้างเคียงและการหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิด MALA

GFR <30 min/ml/1.73m^2

พยาบาลผู้รับผิดชอบงานในรพ.สต.

- <u>แจ้งผู้ป่วยให้หยุดยา MFM ทันที และส่งผู้ป่วยเบาหวานกลับรพ.แม่ข่าย เพื่อปรับเปลี่ยนการรักษา</u>
- แจ้งเภสัชกรปฐมภูมิเพื่อติดตามประเมินผู้ป่วยต่อ

หมายเหตุ

***<u>การคัดกรองภาวะ MALA ในผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับ MFM</u>**

1.N/V+Diarrhea 2.nSAIDs use 3.ปัสสาวะออกน้อย

4.หายใจหอบลึก 5.K> 5.5 mmol/L 6.HCO_3 <30 mmol/L

****<u>การให้คำแนะนำผู้ป่วยด้านการเฝ้าระวังการเกิดภาวะ MALA ให้หยุดยานี้และกลับมาพบแพทย์</u>**

เมื่อมีอาการผิดปกติ อย่างน้อย 2 ใน 3 อาการต่อไปนี้

1.ปัสสาวะออกน้อยลงกว่าปกติครึ่งหนึ่ง

2.หายใจหอบเหนื่อย

3.ถ่ายเหลวมากกว่า 2 ครั้ง หรืออาเจียนมากกว่า 3 ครั้ง

<u>หยุดยาชั่วคราวจนกว่าอาการจะดีขึ้น</u>

เมื่อมีอาการถ่ายเหลวหรืออาเจียนแต่ปัสสาวะออกปกติ

ข้อควรระวังอื่น ๆ

- ไม่ควรใช้ MFM ร่วมกับยาชุดหรือยาแก้ปวดชนิด nSAIDs สมุนไพร
- ห้ามดื่มสุราร่วมกับยานี้จะทำให้เลือดเป็นกรดง่าย

****<u>แนวทางการใช้ยา metformin</u>**

- ห้ามให้ยา MFM ในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 1 และห้ามให้ยาในผู้ป่วยเบาหวานขณะตั้งครรภ์หรือให้นมบุตร
- ห้ามให้ในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะที่ 4 (GFR <30 min/ml/1.73m^2)
- ห้ามให้ในผู้ป่วยสูงอายุ (> 80 ปี) ที่มีการทำงานของไต GFR <45 min/ml/1.73m^2
- ผู้ป่วย eGFR $\leq$ 45 min/ml/1.73m^2 ควรปรับขนาดยาลง 50% ของขนาดยาสูงสุด
- ห้ามใช้ในผู้ป่วยโรคตับแข็ง และผู้ป่วยที่มีเชื้อไวรัสตับอักเสบบี